

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol!

Dil ve Anlatım

BAĞLAÇLAR

Bu yıl okula ve dershaneye devam etti.

İçeri girdi ve hemen ilk bulduğu boş koltuğa oturdu.

Benden borç alabilmen için sağlam bir kefil gerekiyor.

Sana borç veririm ama sağlam bir kefil bulmalısın.

Ne kızı verir ne dünürü küstürür.

Hem benden hem senden para almış.

Gerek öğretmenim gerek arkadaşlarım beni hep desteklediler.

Sanki, oysaki, mademki, belki, halbuki, çünkü, meğerki.

Evin ve bahçenin kapısı açıktı.

Bu radyo Adana'da ve Mersin'de yayın yapıyor.

Akşam arkadaşşıma gideceğim ve her şeyi anlatacağım.

Cehennemle cenneti bu dünyada yaşadık.

Evle okul arasında mekik dokuyor.

Annesiyle babası yarın bize gelecek.

Bazen yandık bazen menekşelerle söyleştik.

Kazaklarla ceketini parayla aldım.

Bence Aslı da bu işten anlamıyor.

Aldıkları araba da araba yani.

Sen sınavı kazanacaksın da ben göreceğim.

Sanki bu işten anlıyorsun da konuşuyorsun.

Okula kadar geldin de bir selam vermedin.

Kardeşin de mi bizimle gelecek?

Ufaklık, kalemi vermem de vermem, diyor.

Ailesiyle kavga etti de evi terk etti.

Dışarı çık da göreyim.

Pansiyona kaydını yaptı da yerleşmedi.

Bize gelmiş de fazla kalmamış.

Her sabah spor yapıyor ama zayıflayamıyordu.

Bu kitabı sana alacağım ama okuyacaksın.

Büyük ama çok büyük bir bahçesi vardı.

Onunla konuşurum yalnız fikrim yine de değişmez.

Geziye yalnız bizim sınıf katıldı.

Bu adam evde yalnız yaşıyor.

Yalnız insanlar hayata karamsar bakarlar.

Bütün gün evde yalnızdım.

Bu işin üstesinden ancak sen gelirsın.

Yoğun trafikte işe ancak yetışebildim.

Filmi seyredebilirsin ancak yarın erken kalkmalısın.

Ben ki yedi iklimin padişahıyım.

Sen ki Fransa eyaletinin valisisin.

Günü kötü geçmiş ki çok kızgın görünüyor.

Sana değer veriyorum ki seninle konuşuyorum.

Beni tanımıyorsun ki...

Kafamı bir kaldırdım ki onu karşımda gördüm.

Arabayı o çizmiş olabilir mi ki?

Sana iş buldum ki kimseye muhtaç olmayasın.

Geç saatlere kadar çalışmış olmalı ki sabah uyanamamış.

Hem arabayı hem evi üzerine alacakmış.

Hem ucuz hem kaliteli ayakkabı satıyor.

Hem çalışıyor hem üniversite okuyor.

Sallanmaz o kalkışta ne bir mendil ne bir kol.

Adam kızını ne arıyor ne soruyor.

Ne kızı veriyor ne dünürü küstürüyor.

Bu konu ne seni ne beni ilgilendirir.

Konuşan adam ne uzun ne kısaydı.

Ya bu deveyi güdeceksin ya bu diyardan gideceksin.

O gün okula geledim çünkü çok hastaydım.

Bu maçı kazanacağız hatta şampiyon olacağız.

Mademki söz verdin, sözünü tutacaksın.

Bu mağazada elbiseler çok güzel üstelik çok ucuz.

Meğer bütün evi o dağıtmış.

Eğer kardeşine uğrarsan selamımı söyle.

Çok geç kaldılar yoksa mı kaza yaptılar.

Önce bunlardan yani çok iyi bildiğiniz sorulardan başlayın.

Bizde yahut sizde çalışabiliriz.

İster yazarsın ister yazmazsın.

Bağlaçların Anlamsal Farklılıkları

İki unsuru aynı düzeyde bağlayanlar: Ve, ile, de, hem...hem, ne...ne, gerek...gerek, olsun...olsun vb.

Seçme anlamı verenler: Ya...ya, yahut, veya, veyahut, ister...ister, ya da vb.

Karşıtlık ilgisi kuranlar: Ama, fakat, ancak, lakin, yalnız, halbuki, oysa, oysaki, ne var ki, ne yazık ki, bununla birlikte, hiç olmazsa vb.

Üsteleme anlamı verenler: Bile, hatta, de, hem, hem de, üstelik, ayrıca vb.

Açıklama (özetleme) anlamı verenler: Çünkü, zira, kısaca, kısacası, öyleyse, yani, demek ki, öyle ki, anlaşılıyor ki, mademki, başka bir deyişle, o halde, senin anlayacağın, demek oluyor ki, sözün kısası, açıkçası vb.

Sonuç anlamı verenler: Bu sebeple, bunun üzerine vb.

Olasılık anlamı verenler: Yoksa, görünüşe göre, anlaşılan vb.

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ne – ne” bağlacı nesneleri birbirine bağlamaktadır?

- A) Yaşıtlarına göre boyu ne uzun, ne kısa.
- B) Ne şapkasını aldı, ne şemsiyesini.
- C) Bu olaydan ne kendinin, ne kardeşinin haberi vardı.
- D) Ne evden dışarı çıkıyor, ne bir kitap okuyor.
- E) Ne arkadaşlarına soruyor, ne başkasına.

ÖSS-1989

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, de (da) bağlacı nesneleri birbirine bağlamaktadır?

- A) O konuyu ben de arkadaşım da biliyoruz.
- B) Şiiri de matematiği de çok severdi.
- C) Salı günü de çarşamba günü de uğradım, yerinde yoktu.
- D) Onu o günden sonra görmedim de aramadım da.
- E) Bu işi eskiden de sevmiyordum bugün de sevmiyorum.

ÖSS-1991

ÖRNEK

Aşağıdakilerin hangisinde “ve” sözcüğü nesneleri bağlama göreviyle kullanılmıştır?

- A) Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak
- B) Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanıyla
Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla
- C) Su sesi ve kanat şakırtısından
Billur bir avize Bursa’da zaman
- D) Öfkenin homurtusu geliyor dipten
Ve kadın İskilip’ten ya da Nizip’ten
- E) Geceyi ve seni düşünüyorum
Duyuluyor uğursuz uzaklığı seslerin

ÖSS-1992

ÖRNEK

“ile” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bağlaç olarak kullanılmamıştır?

- A) Doğduğu kentle yaşadığı kent arasında, yıllarca gidip geldi.
- B) Bir romanıyla bir öyküsü filme alındı.
- C) Elindeki uzun saplı fırçayla tavanı boyadı.
- D) Kitaplarıyla defterlerini aynı çantaya yerleştirdi.
- E) Şapkasıyla, kahverengi paltosuyla uyum içindeydi.

ÖSS-1998

ÖRNEK

Yeryüzünde İstanbul kadar güzel bir kent bulmak çok güç.

Bu cümle ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ad cümlesidir.
- B) Bileşik sözcük kullanılmıştır.
- C) Adeyleme yer verilmiştir.
- D) Belgisiz sıfat kullanılmıştır.
- E) Bağlaç vardır.

ÖSS-2001

ÖRNEK

İnsanları eğitmeyi amaçlayan bu yazarın öykü ve romanlar yazarak ulaşmaya çalıştığı nokta, çağdaş uygarlığa uymayan düşünme ve yaşama biçimlerini değiştirmektir.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Fiilimsiler kullanılmıştır.
- B) Birden çok sıfat tamlaması vardır.
- C) Özne, birden çok sözcükten oluşmuştur.
- D) Bağlaç kullanılmıştır.
- E) İlgeçlere yer verilmiştir.

ÖSS-2002

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ama bağlacı, koşul anlamında kullanılmıştır?

- A) Bir şeyler söyledi ama anlayamadım.
- B) Okula gideceksin ama otobüsle.
- C) Biraz pahalı ama çok güzel.
- D) Eşyaları eski ama tertemiz.
- E) Belki doğru söylüyorsun ama inanamıyorum.

ÖYS-1981

ÖRNEK

“İnsanoğlu çalıştı mı her güçlüğün üstesinden gelir.” cümlesinde “mı” hangi işlevi yüklenmiştir?

- A) Birinci cümlecığı, ikincisinin koşulu kılma
- B) Cümlenin anlamını sınırlandırma
- C) Sonuna geldiğı eylemin anlamına kesinlik katma
- D) Cümlenin anlatımını hareketlendirme
- E) Cümlenin anlamını soru yoluyla pekiştirme

ÖYS-1981

ÖRNEK

“Televizyon reklamları radyo ile yapılanlardan daha etkili oluyor.”

“İle” sözcüğü, aşağıdaki kullanımlardan hangisinde bu cümledekiyle aynı görev ve anlamdadır?

- A) Bugün radyo ile televizyonun hayatımızdaki yeri ve önemi yadsınamaz.
- B) Ona göre ahlak, düşündüğü ile yaptığı arasındaki benzerliktir.
- C) Sinekli Bakkal ile Tatarcık, Halide Edip’in toplumsal konulu iki romanıdır.
- D) O, deyimleri ve tekerlemeleri ile İstanbul Türkçesinin güzelliğini yansıtmıştır.
- E) Onu en çok ilgilendiren, gazetenin gülmece sayfası ile spor haberleridir.

ÖSS-1982

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ‘ama’ sözcüğü, pekiştirme görevinde kullanılmıştır?

- A) Çok zorladım; ama yararı olmadı.
- B) Bir zamanlar burada eski ama sağlam bir ev vardı.
- C) Bir derdin var senin; ama bana söylemek istemiyorsun.
- D) Yine gelecekmiş; ama çok kalmayacakmış.
- E) O günden sonra onu hiç ama hiç görmedim.

ÖYS-1990

ÖRNEK

Bir insanın konuşmasından ya da yazdıklarından eğitimi, dünya görüşü ve bilgi birikimi kolayca anlaşılabilir.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bileşik fiil
- B) Zarf (belirteç)
- C) Edat (ilgeç)
- D) Bağlaç
- E) Belgisiz sıfat

ÖYS-1994

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, ile (-la,-le) bağlaç olarak kullanılmıştır?

- A) Kapıyı kendi anahtarım ile açtım.
- B) Bursa'ya otobüsle gitmişler.
- C) Konuşmalarıyla herkesi üzdü.
- D) Mektubu bu kalemle yazmasan iyi olur.
- E) Ona gazeteyle dergi götürdüm.

ÖYS-1995

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yalnız” sözcüğü farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Böyle bir evde yalnız oturman sakıncalıdır.
- B) Böylesine temiz bir havayı yalnız burada bulabilirsin.
- C) Bu toplantıda yalnız kalacağını biliyordun.
- D) Bu görüşü senin yalnız savunman daha etkili olurdu.
- E) Bu sorunu yalnız çözmek istemen yerinde bir karardı.

ÜSS-1978